

Kvæg, Øvrige dyr

Bluetongue type 3 i Danmark – hvad er status og hvilke forventninger er der til 2025?

Bluetongue type 3 ramte over 1.000 danske besætninger i 2024. Hvad kan vi forvente i 2025 – og hvilken rolle spiller vaccination i kampen mod sygdommen?

Viden om

I 2024 blev der konstateret bluetongue i mere end 1.000 besætninger med drøvtyggere i Danmark (figur 1). Det var langt flere end forventet og langt flere end seneste udbrud med type 8 i 2007-08, hvor kun i alt 16 besætninger blev ramt til trods for, at vaccinationskampagnen i 2008 ikke var afsluttet, før mitterne blev aktive.

Det høje antal af besætninger med konstateret smitte i 2024 underbygges blot af den stikprøveundersøgelse, der blev foretaget blandt mælkeleverende besætninger i december 2024, hvor der i 120 af 164 (73 %) besætninger blev fundet reaktion for bluetongue antistoffer. Særligt i det sønderjyske og senere vestjyske var forekomsten høj og udviklingen i antallet af tilfælde dag for dag viste også et klart mønster i spredningen fra syd og længere mod nord og øst i landet.

Tankmælksprøver

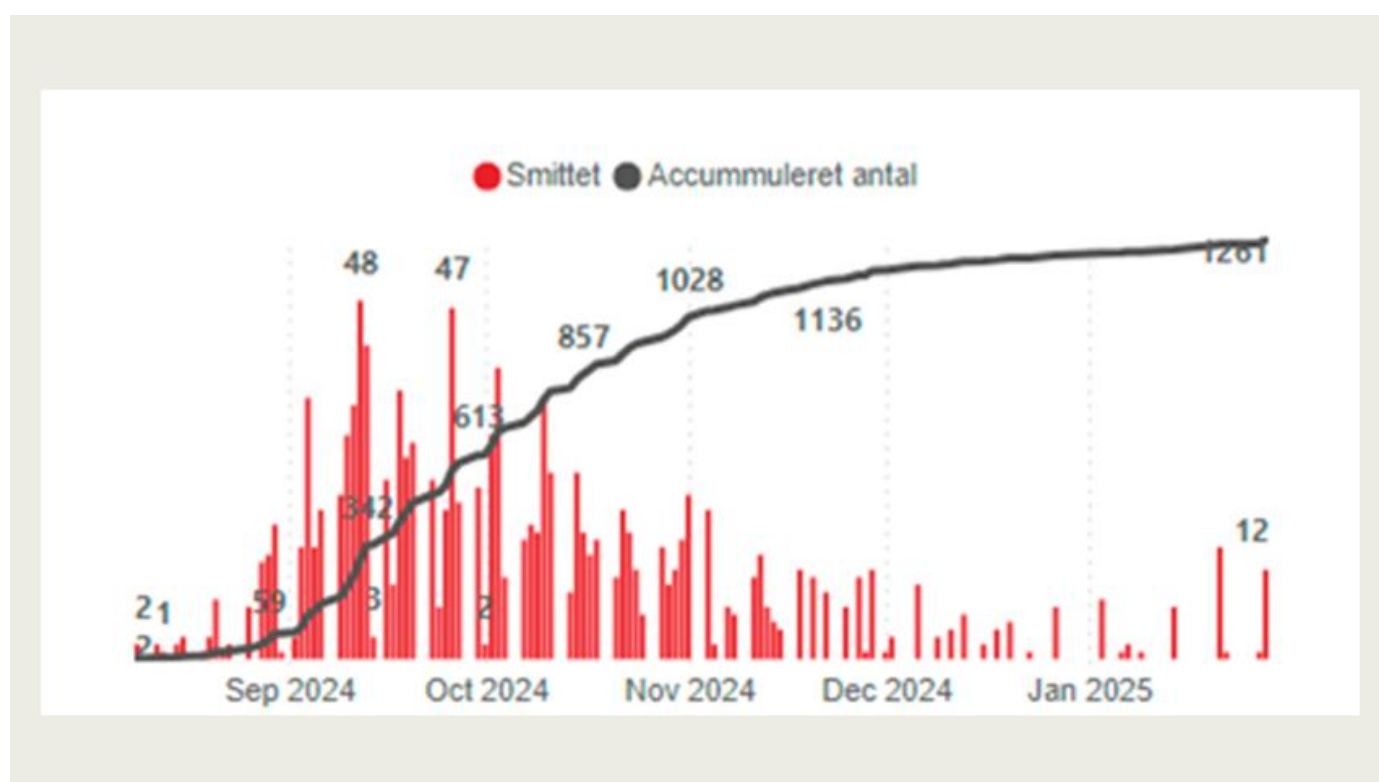
Det er vigtigt at understrege, at en tankmælksundersøgelse ikke viser, hvor stor en andel af dyrene en for besætningen, der har haft virussen. Foreløbige resultater fra et dansk projekt, der har

undersøgt forekomsten i smittede besætninger i Sønderjylland, Syd- og Vestjylland antyder, at en meget stor andel af dyrene har været smittet. I andre områder af landet, hvor smitten kom senere på efteråret, kan det dog have set anderledes ud med kun enkelte smittede dyr i besætningerne.

Erfaringer fra Holland, hvor virussen blev introduceret i 2023, har også vist, at særligt i områder, hvor forekomsten har været høj, vil sygdommen det efterfølgende år sprede sig yderligere med høj andel smittede dyr.

Både i øvrige EU-lande og i Danmark har bluetongue type 3 vist sig at kunne give anledning til alvorlig sygdom og produktionstab, men langt de fleste besætninger oplever kun få eller ingen sygdomstegn. Det viser den nævnte tankmælksovervågning, som blev foretaget blandt besætninger, der ikke havde været konstateret smittet eller var vaccineret. Om det skyldes tidspunkt for smitte, mittepresset eller om også øvrige produktionsmæssige og sundhedsmæssige besætningsfaktorer (f.eks. ydelsesniveau eller forekomst af øvrige sygdomme) spiller ind, vides ikke.

Figur 1. Daglig udvikling i antal konstaterede smittede besætninger.

Forventningen til udbrud i 2025

Bluetongue type 3 vil med stor sandsynlighed spredes igen i 2. halvår 2025. Vi ved ikke, om virus har overlevet den relativt milde danske vinter 2024/25. Hvis det er tilfældet, kan nye udbrud i 2025 starte i maj måned hvor som helst og gradvist spredes med større intensitet senere på sommeren og

efteråret. Hvis ikke virus har overlevet, kommer den sandsynligvis igen sydfra senere på sommeren og sygdomstilfældene spredt sig op gennem landet.

Vaccination af modtagelige dyr

Den mest effektive forebyggelse mod sygdom er vaccination af modtagelige dyr. Det har vist sig, at de tilgængelige vacciner ikke fuldt ud beskytter mod smitte, men nedsætter dødeligheden og dæmper sygdomssymptomerne markant. Vaccination er frivillig, som du selv skal aftale med din dyrlæge.

Som nævnt rammer bluetongue type 3 meget forskelligt i besætningerne, så hvorvidt du bør vaccinere, er ikke muligt at svare entydigt på. De besætninger, der har lidt størst tab med flest smittede dyr i 2024, er større intensivt drevne malkekvægsbesætninger, men for mindre besætninger kan et enkelt tilfælde også være alvorligt. Besætninger med dyrene på græs er i størst risiko for at blive ramt, men også dyr på stald kan blive smittet.

Det tyder som nævnt på, at i Sønderjylland, Syd- og Vestjylland har en stor del af dyrene været smittet i 2024 og vil derfor være naturligt immuniserede. Hvis du ønsker det, kan en analyse af blod eller mælk hos SSI eller Eurofins vise, hvilke dyr der har antistoffer mod bluetongue type 3. Eurofins og Viking tilbyder analyse af ydelseskontrolprøver.

Vacciner

I 2024 har det været muligt at vaccinere med en ikke-registeret vaccine. To vacciner har nu fået en midlertidig godkendelse den ene dog kun til vaccination af får. Det betyder, at disse fortrinsvis skal anvendes. Bultavo-3, der blev anvendt i Danmark i 2024, er endnu ikke godkendt, men leveringsproblemer af de godkendte vacciner betyder, at Bultavo-3 indtil videre stadig vil være til rådighed til vaccination af kvæg.

Bluetongue type-12 kan forekomme

Indtil nu har det været bluetongue serotype 3, der har været den dominerende type. Men i løbet af 2024 er der i Holland og andre europæiske lande blandt andet i England fundet endnu en serotype bluetongue type 12. Den vaccine, der er tilgængelig, beskytter mod bluetongue type 3, men beskytter ikke mod bluetongue type 12.

Bluetongue er blandt de anmeldepligtige sygdomme. Oplever du kliniske symptomer, der er forenelig med bluetongue, så er det fortsat vigtigt at tilkalde dyrlægen, også hvis dyrene er

vaccineret. Derved kan differentialdiagnoser som mund- og klovesyge udelukkes, og introduktion af nye bluetongue typer kan opdages hurtigst muligt.

Vaccination mod bluetongue

- Den bedste forebyggelse mod sygdommen
- Stopper ikke smitten, men nedsætter dødeligheden og dæmper symptomerne
- Kvæg skal vaccineres 2 gange med 3 ugers interval. Der går ca. 3 uger efter sidste vaccination til fuld effekt af vaccinen.
- Vaccination er frivilligt. Men overvej følgende, når du skal tage beslutningen:
Dyr på græs smittes hyppigere.
Beliggenhed. Det sydvestlige Danmark kan blive hårdest ramt igen i 2025.
Anden grundlæggende sygdom som f.eks. salmonella i besætningen.
- Læg en plan i samarbejde med din dyrlæge.

Læs også:

[Bluetongue hos kvæg og andre drøvtyggere](#)

[Bluetongue: Aktuelt om situationen i Danmark \(Fødevarestyrelsen\)](#)

Emneord

[Bluetongue](#)

[Ekstern smittebeskyttelse](#)

[Smitsomme sygdomme](#)

Vil du vide mere?

Erik Rattenborg

Dyrlæge, ph.d.

SEGES Innovation P/S

era@seges.dk

+45 2128 6482

Støttet af

Mælkeafgiftsfonden

Kvægafgiftsfonden